

ספר

מכמני האגדה

פנינים ביאורים ורעיונות

על אגדות הש"ס

מאוצרותיהם של רבותינו

גדולי התורה והמוסר

מסכת ברכות

נלקט ונערך בס"ד ע"י

ברוך מרדכי גרשוני

מודיעין עלית

ה'תשס"ה

אך באמת - ביאר הסבא מקלם - אצל חז"ל הקדושים הזכרת יום המיתה לא גרמה לעצבות כלל, אלא אדרבא גרמה להם לשמחה עילאית מרוממת, כמו שאמר הכתוב "ותשחק ליום אחרון" כי אין שמחה כהתרת הספיקות, ואין מקום להכיר את האמת כמו יום המיתה. הזכרת יום המיתה נותנת באדם כח התגברות עילאית על היצר וחילותיו לבלי הכשל בעבירה ח"ו, וכפי שיעור התקרבותו של האדם אל האמת, בה במידה מתקרב אל הקב"ה אשר חותמו אמת, וכיון שהקב"ה "עוז וחדווה במקומו" נמצא כי התקרבות אליו מקרבת את האדם אל מקור החדווה והשמחה האמיתית.

(ע"פ "דרכי מוסר" להגר"י ניימן זצ"ל)

גם כאשר אדם ירד עד לדיוטא התחתונה רח"ל אין הקב"ה מקפח שכרו על "כבישת היצר" במצבו

... רתניא ונקתה ונזרעה זרע (במדבר ה') מלמד שאם היתה עקרה נפקדת דברי רבי ישמעאל, אמר ליה רבי עקיבא אם כן ילכו כל העקרות כולן ויסתתרו וזו שלא קלקלה נפקדת, אלא מלמד שאם היתה יולדת בצער יולדת בריוח, קצרים יולדת ארוכים, שחורים יולדת לבנים, אחר יולדת שנים. (דף ל"א:)

הנה מדברי ברייתא זו יוצא שלכו"ע אשה שנסתרה והשקוה מי סוטה ונמצאת טהורה, מקבלת על כך שכר, אלא שנחלקו מה שכרה [לדעת רבי ישמעאל אם היתה עקרה נפקדת לדעת רבי עקיבא אם הייתה יולדת בצער יולדת ברוח וכו']

ויש להתבונן בזה טובא - הקשה הגה"צ רבי אליהו לאפיאן זצ"ל - הלא מדובר פה באשה פרוצה שבעלה התרה בה שלא תסתר עם פלוני ובכל זאת נסתרה עמו, וכי בגלל שלא הגיעה לגוף העבירה ממש יגיע לה על כך עוד שכר?

אולם אכן הוא הדבר - ביאר הגה"צ רבי אליהו לאפיאן זצ"ל - דווקא אשה כזו שהגיעה למצב שפל כל כך, שהתייחדה עם נואף, והיא אשת איש, וגם בעלה התרה בה, כלומר, שיצרה - אש התאוה - בער בקרבה כל כך, ולמרות זאת לא הגיעה לגוף העבירה, הוי אומר שכשהגיעו לגופה של עבירה התגברה על יצרה וכבשתו, ועל כן מגיע לה שכר, ואף על פי שעל היחוד והסתירה בוודאי תענש אם לא עשתה תשובה, אבל מכל מקום אין שכרה מקופח עבור כבישת היצר.

(ע"פ "לב אליהו" ח"א עמו ר"נ)

ילד שבא לעולם על ידי כל כך הרבה תפילות לא יצא ממנו דבר רע

אל הנער הזה התפללתי, אמר רבי אלעזר, שמואל מורה הלכה בפני רבו היה שנאמר (שמואל א' ב') וישחטו את הפר ויביאו את הנער אל עלי, משום דוישחטו את הפר הביאו את הנער אל עלי, אלא אמר להם עלי קראו כהן ליתי ולשחוט, חזנהו שמואל דהוו מהדרי בתר כהן למישחט, אמר להו למה לכו לאהדרורי בתר כהן למישחט, שחיטה בזר כשירה, אייתוהו לקמיה דעלי אמר להו מנא לך הא, אמר ליה מי כתיב ושחט הכהן, והקריבו הכהנים כתיב, מקבלה ואילך מצוות כהונה, מכאן לשחיטה שכשרה בזר, אמר ליה מימר שפיר קאמרת, מיהו מורה הלכה בפני רבך